

14/06/2023

Архимандрит Стефан Хиландарац нови Прот Свете Горе

Отац Стефан Хиландарац данас, 14. јуна 2023, на дан Светог мученика Јустина Философа и Преподобног Јустина Ћелијског, преузима дужност Прота Свете Горе – Хиландарска тетрада данас преузима дужност од Ивиронске. У складу са Статутом Свете Горе, 1. јуна по јулијанском, а 14. по грегоријанском календару поставља се нова Свештена епистасија Свете Горе, извршно административно Светогорско тело, са мандатом од једне године, а церемонија примопредаје Свештене епистасије врши се у административном центру Свете Горе – Кареји. Епистасију од данас чине представници четврте групе манастира, на челу са Светим манастиром Хиландаром, чији ће архимандрит Стефан бити постављен за протоепистата. Занимљиве детаље у вези са преузимањем дужности Прота, његовом службом, радом Свештене епистасије, али и историјским преседаном да Прот изађе изван Грчке, прочитајте у наставку:

Хиландарска тетрада кроз време:

Ове, 2023. године, шести је пут заредом да за највишу дужност у управи

Свете Горе, братство манастира Хиландара, односно Сабор стараца свете српске царске Лавре, бира достојног архимандрита Стефана. Уједно, ово је 46. по реду хиландарска тетрада, од када извршну власт на Светој Гори има четворочлана Епистасија, (од краја 18. века).

Церемонија примопредаје дужности:

За време свечаног чина Протоепистат одлазећег састава предаје, у складу са предањском праксом, жезал, симбол административне власти на Светој Гори, антипросопу (представнику) манастира Велика Лавра, као првом у хијерархији светогорских манастира коме припада част да уручује симбол управне власти новопостављеном протоепистату.

Током церемоније у Саборној цркви Успења Пресвете Богородице у Кареји, после молебана и поклоњења чудотворној икони Пресвете Богородице „Достојно јест“, представник Велике Лавре уручује жезал новом Проту, овога пута архимандриту Стефану Хиландарцу, новопостављеном Протоепистату на челу новог састава Свете Епистасије.

Свечаности присуствују представници свих светогорских манастира, као и државни представници Грчке и цивилни гувернер Свете Горе.

**

О Свештеној епистасији Свете Горе:

Свештена епистасија је управно тело (“влада”) Свете Горе коју чине представници четири манастира од којих је један протоепистат (прот) и који се смењују једном годишње.

На Светој Гори постоји 20 самосталних манастира и тај број не може бити нити мањи нити већи. Они су подељени у пет група од по четири манастира. Свака група има свог предводника који даје протоепистата који је те године на челу Свете Епистасије. Остале чланове Епистасије дају три манастира из групе. Сваке године смена се одвија по следећем поретку, тако да свака група преузима управу једном у пет година, дакле, манастирске тетраде изгледају овако:

Велика Лавра (Дохијар, Ксенофонт и Есфигмен)
Ватопед (Кутлумуш, Каракал и Ставроникита)
Ивирон (Пантократор, Филотеј и Симонопетра)
Хиландар (Ксиропотам, Свети Павле и Григоријат)

Дионисијат (Зограф, Пантелејмон и Констанонит)

Свештену епистасију бира Свештена општина („скупштина“) у Кареји која је састављена од 20 монаха – представника манастира. Сваки манастир бира на годину дана једног представника у Свештеној општини, који бива замењен почетком Нове године по јулијанском календару.

**

О Протоепистату (Проту) Свете Горе:

Двадесет манастира деле се на пет четворница – групе од по 4 манастира, од којих свака – сваке пете године – врши епистасијску дужност годину дана, од 1. јуна, до краја маја, по старом календару. Сваки од Епистата чува четвртину печата Управе Свете Горе. Први по реду у свакој четворници носи титулу Протоса (протоепистата), док остала тројица носе титуле Епистата.

Протос је председавајући свих седница у Општини и Епистасији, као и на дуплим саборима (сабор општине и свих игумана). Протос на овим седницама нема право гласа (јер у име његовог манастира гласа манастирски антипросоп – “посланик” у општини), већ само право вета, које исказује изношењем патерице из саборске сале.

Протос свуда са собом носи Протосову патерицу (штап) и има своју “гарду” сердаре без којих не излази ван зграде Епистасије, односно Општине. Протос не може да изађе изван Кареје без пратње две трећине антипросопа, како би могао увек да одржи седницу Свештене општине, где год се задесио. Прот, без обзира да ли је клирик или обичан монах, носи три напрсна крста.

**

Посета Србији 1999. – историјски преседан да Прот изађе изван Грчке

Ретке су ситуације да Прот излази са Свете Горе јер Устав Свете Горе предвиђа да Прот све време свог мандата борави у Кареји.

Посета Србији 1999. године била је историјски преседан да Прот изађе изван Грчке:

Током НАТО агресије на Србију, априла 1999. Свештена општина Свете Горе на челу са Протоепистатом архимандритом Стефаном Хиландарцем дошла је у Србију у знак подршке Српској Цркви и српском народу. Том приликом Светогорци су уручили Патријарху новчану помоћ.

Народ је сваке вечери у знак протеста против бомбардовања излазио на мостове који су били потенцијалне мете НАТО снага. Светогорци заједно са својим дугогодишњим пријатељом и сарадником, византологом и академиком Гојком Суботићем изашли су на Бранков мост у знак подршке српском народу.

Прот је са антипросопима био гост и Епископа бачког Иринеја, као и блаженог спомена Епископа банатског Хризостома који је и сам својевремено као хиландарски сабрат у два наврата био Прот Свете Горе.

Извори делова текстова: Задужбина Хиландара; Светогорске стазе – блог о. Онуфрија Хиландарца; Епархија зворничко-тузланска; Радио Слово љубве АЕМ СПЦ

mitropolija.com